Nr 8. **Kraków, niedziela 11 kwietnia 1909.** **Rok II.**

ROBOTNIK DRZEWNY

ORGAN ZWIĄZKU ROBOTNIKÓW DRZEWNYCH W AUSTRYI

WYCHODZI CO DRUGĄ NIEDZIELĘ.

Warunki prenumeraty: w Austryi: rocznie 4 kor., półrocznie 2 kor., kwartalnie 1 kor.; w Niemczech: rocznie 5 m.; w innych krajach: rocznie 7 fr. Numer pojedynczy 20 h.

Ogłoszenia: za każdy wiersz drobnem pismem (petitem) 30 halerzy.
Adres Redakcyi i Administracyi: Kraków, ulica Wiślna l. 5, II. p.
Rachunek Związku Robotników drzewnych w pocztowej Kasie oszczędności Nr 34330.

Towarzysze!

Dziewiąty Kongres Związku Robotników Drzewnych w Austryi

odbędzie się w dniu **11 kwietnia 1909** (niedziela wielkanocna) i dni następnych w sali Domu Robotniczego w Wiedniu, XVI, Kreitnergasse 31—33. — Na posiedzenia rezerwowane są trzy, ewentualnie cztery dni.

Tymczasowy porządek dzienny Zjazdu:

1) **Sprawozdania**
   a) Zarządu Związku — referent tow. Gross;
   b) Kontroli;
   c) Sądu rozjemczego.
2) **Wkładki i zapomogi.** Referent poseł do Rady państwa tow. Widholz.
3) **Strejki i lokauty.** Referenci towarzysze Mrkwiczka i Kratky.
4) **Organizacya i agitacya.** Referenci tow. Pech i Grunzel.
5) **Zmiany statutu.** Referent tow. Gross.
6) **Wybór Zarządu, Kontroli i Sądu rozjemczego.**
7) **Prasa zawodowa.** Referenci tow. Richter i Grunzel.
8) **Ubezpieczenie socyalne.** Referent poseł tow. Widholz.
9) **Fundusz solidarności.** Referent towarzysz Mrkwiczka.
10) **Wnioski.**

Wstęp na Kongres mają tylko delegaci grup miejscowych Związku.

Wszystkie pisma odnoszące się do Kongresu adresować należy: tow. **Jan Gross, Wien, V/I, Margarethenstrasse 112.**

Baczność, Towarzysze!

W Wiedniu jest obecnie wciąż jeszcze około 3000 zlokautowanych robotników stolarskich, a na utrzymaniu Związku znajduje się około 800 towarzyszy bez pracy, tak, że prawie 4000 robotników jest bez zajęcia.

Ponieważ walka ta według wszelkiego prawdopodobieństwa jeszcze miesiące całe trwać będzie, przeto prosimy każdego towarzysza oddzielnie i bardzo usilnie, aby dbał o to, iżby:

1) żaden robotnik stolarski do Wiednia nie przyjeżdżał,

2) o każdem wolnem miejscu kartą korespondencyjną nam donosił, abyśmy mogli naszych pozbawionych pracy towarzyszy wysłać o ile możności na posady.

Chociaż sprawa nasza dobrze stoi, prosimy jednak towarzyszy o pomaganie nam wedle ich możności.

Z koleżeńskiem pozdrowieniem

za komisyę strejkową stolarzy wiedeńskich
L. Widholz, przew.

Sprawozdanie Zarządu

na dziewiąty kongres Związku robotników drzewnych Austryi

(za czas od 1 stycznia 1907 r. do 31 grudnia 1908 r.).

Wstęp.

Ostatni Kongres Związku na Wielkanoc 1907 obradował już pod wpływem zbliżającego się kryzysu gospodarczo-przemysłowego — ale nikt wtedy nie przewidywał, że ten kryzys tak wpłynie silnie na nasz Związek, jak to rzeczywiście się stało w ubiegłym roku. Wskutek złego stanu interesów przemysłu drzewnego niemal w całem państwie, Związek nasz spotkał się z tak rozległemi wymaganiami odeń, że go to finansowo nadzwyczajnie obciążyło i zmusiło Zarząd w drugiej połowie 1908 r. do bliższego zajęcia się tą sprawą. Ażeby okoliczności te dokładniej omówić, zwoływano kilkakrotnie nadzwyczajne posiedzenia Zarządu, na których postanowiono również zwołać dwa posiedzenia, dopełnione przez delegatów komitetów okręgowych, lub względnie większych grup miejscowych w tych krajach, gdzie komitety miejscowe nie istnieją. Na drugie posiedzenie mieli być powołani prócz tego po dwaj zastępcy wiedeńskich grup miejscowych. Na tych zebraniach zwrócono uwagę delegatom na finansowe położenie Związku, i zawiadomiono ich, że Zarząd jest zmuszonym postawić odpowiednie wnioski na najbliższym kongresie. W tym duchu też przygotowywano prace wstępne do Kongresu.

W sprawozdaniu na poprzedni Kongres można było mówić jeszcze o pomyślnym rozwoju Związku; tym razem niestety nie będziemy w możności powiedzieć tego samego. Na Kongresie w r. 1905 delegaci byli zdania, że na skutek podwyższenia wkładek o 6 hal. przy stwarzaniu nowych klas, powinni byli przynieść do domu jak najwyższe zapomogi dla członków — i w ten sposób przekroczono o wiele wnioski Zarządu w tym kierunku. Przy normalnym biegu stosunków możeby można było odpowiedzieć tym wymaganiom, ale przy złym stanie interesów przemysłu wogóle wzrosły w tym stopniu wymagania od Związku, że niemożliwem stało się zadośćuczynić im przy istniejącej wysokości wkładki. W dodatku jeszcze zapomogi z roku na rok same przez się zwiększają się, a to dlatego, że członkowie po dwóch, trzech lub pięciu latach członkostwa mają prawo do coraz wyższej zapomogi. Z powodu zbyt wielkiego obciążenia funduszów Związku zapomogami, nie mógł Zarząd wszystkim żądaniom według sprawiedliwości zadośćuczynić, i stąd powstawały skargi.

Pomimo, że finansowo Związek doznał ciężkich uszczerbków, to jednak możemy powiedzieć, że rozwój odnośnie do budowy, rozległości i gospodarczych zdobyczy w czasie sprawozdawczym bardzo pięknie się przedstawiał. W ostatnim roku ze względu na złą konjunkturę nie można było tak postąpić naprzód, jak to przy pomyślnych warunkach byłoby się stało. Ale mimo to mamy do zanotowania piękne zdobycze, jakkolwiek ciężkie walki o nie staczać trzeba było. Jedna okoliczność jest przytem przykra — a to, że wielu członków tłomaczyło sobie nieraz dobrą radę Zarządu zupełnie inaczej, niż to uczynić należało, i szukało ukrytej myśli tam, gdzie jej wcale nie było. Inni znowu sądzą, że nie potrzebują się wcale stosować do propozycyj lub postanowień Zarządu, lecz mogą postępować na własną rękę tak, jak oni sami uważają za dobre. Gdzie jest po temu możliwość, to Zarząd z pewnością uwzględnia słuszne życzenia członków.

Niezależnie od ogólnej stagnacyi, niektóre gałęzie przemysłu wewnątrz Związku ucierpiały wskutek bojkotu towarów austryackich na półwyspie bałkańskim. Tak np. wyrób mebli z giętego drzewa został ograniczony do 33% pierwotnej produkcyi, mnóstwo robotników wydalono, a ci, co pozostali, mieli wiele dni przymusowego świętowania. I tak znajdujemy, że te grupy miejscowe, w których zgromadzali się robotnicy z tego działu przemysłu, straciły bardzo wielu członków, i ta strata mogła być powetowaną tylko przez większy przypływ członków w innych grupach.

Nowymi ciężarami dla Związku były postanowienia międzynarodowej koferencyi robotników drzewnych i ostatniego Kongresu zawodowego: według nich członkowie, przystępując z innego Związku, muszą być przyjmowani z pełnemi dotąd nabytemi prawami.

Odnośne postanowienia znajdą towarzysze w rozdziale: stosunki międzynarodowe.

Kryzys ekonomiczny, który tak obciążył Związek w okresie sprawozdawczym, jest następstwem kapitalistycznej formy produkcyi, jak również i brak pracy i wywołana przezeń nędza, która gnębi proletaryat. Choć Związek tak wielkie sumy na zapomogi wydał, to jednak nędzy przez to bynajmniej nie ulżył. Kapitalistyczne społeczeństwo potrzebuje robotnika do wytworzenia zysku i pomnożenia swego majątku, ale o ofiary tego systemu zupełnie się nie troszczy.

Złagodzenie nędzy zostawia ono wspaniałomyślnie samym robotnikom i ich organizacyom. W takich chwilach organizacya staje się kamieniem probierczym dla solidarności robotników, i wielu członków wtedy dopiero rozumieć zaczyna dokładnie jej doniosłość.

Obraz całej działalności organizacyjnej dajemy w poszczególnych rozdziałach sprawozdania.

Ruch członków.

Sprawozdanie przedłożone ostatniemu kongresowi wykazało stan członków w ilości 28.598 osób, który obecnie wzrósł do liczby 31.818. To znaczy przeto, że od ostatniego kongresu stan członków zwiększył się o 3222 osób. W porównaniu z poprzedniemi sprawozdaniami jest to zapewne niezbyt wiele, w każdym razie 11·28%. W cyfrach tych są zawarci już robotnicy instrumentów muzycznych w Wiedniu (650 członków), którzy w dniu 1 stycznia 1908 r. przystąpili do Związku oraz szczotkarze i sitkarze z Gracu (26 członków).

Zgłoszeń w r. 1907 było 16.116 w roku 1908, jednakże tylko 12.539 — razem 28.655. Do tego przybywają jeszcze dwa wyżej wzmiankowane Stowarzyszenia z 676 członkami. Z końcem roku przyrost członków wynosił jednakże tylko 3222 osób, to znaczy, iż w ostatnich dwóch latach Związek utracił razem 26 tysięcy 190 członków! Jest to tak poważna cyfra, iż nie można

jej pominąć milczeniem. Dawniej mniemano, iż w razie uregulowania wypłaty zapomóg w ten sposób, że członkowie po dłuższym czasie należenia do Związku, mieć będą także prawo do wyższych zapomóg, zmniejszy się bardzo znacznie ten zbyt wielki przepływ (fluktuacya) członków. Tymczasem widzimy, iż ten przepływ jest obecnie jeszcze większy, aniżeli w latach poprzednich. W każdym razie nie należy zapominać, że to sprawozdanie przypada na czas szczególniej ciężki i niekorzystny. Do tego dodać jeszcze należy, że ze Związku naszego wystąpili cieśle w Pilźnie i Taborze. Pilzneńska grupa cieśli przyłączyła się do Związku cieśli we Wiedniu, zaś grupa z Taboru do Związku cieśli w Pradze. Skutkiem tego też spadła liczba cieśli, którzy należą do Związku z 316 na 115. Ponadto mamy jeszcze jedną grupę członków, którzy noszą się z myślą wystąpienia z naszego Związku i przystąpienia do innego Związku. Są to robotnicy lasowi, którzy mają zamiar przystąpić do „Związku robotników rolnych i lasowych“. Niektóre grupy już to zrobiły, inne agitują za tem usilnie. Krok ten motywują oni twierdzeniem, iż w Związku naszym są wkładki dla nich za wysokie, względnie, że u nas istnieją rodzaje zapomóg, które dla nich nie mają żadnego praktycznego znaczenia. „Związek robotników rolnych i lasowych“ ma też rzeczywiście o wiele niższe wkładki i dostosował też swoje zapomogi do specyalnych zapotrzebowań tych robotników.

Porównanie stanu członków z poprzedniemi latami uwidocznia się według następującego zestawienia:

	1904	1905	1906	1907	1908
Członkowie	11.972	23.342	28.596	31.249	31.818

Przyrost członków w roku:

	1905	1906	1907	1908
Wiedeń . . .	4010	1765	650	238
Prowincye . .	7360	3489	2003	331
	11370	5254	2653	569

Procentowy stosunek liczby członków pomiędzy Wiedniem a prowincyą przedstawia się w sposób następujący:

	Stan członków 1905	Procent	Stan członków 1906	Procent
Wiedeń	11.680 =	50·03	13.445 =	47·01
Prowincya	11.662 =	49·07	15.151 =	52·99
Razem	23.662 =	100·—	28.596 =	100·—

	Stan członków 1907	Procent	Stan członków 1908	Procent
Wiedeń	14.095 =	45·10	14.333 =	45·05
Prowincya	17.154 =	54·90	17.485 =	54·95
Razem	31.249 =	100·—	31.818 =	100·—

Jak widać z powyższego nastąpiło bardzo nieznaczne przesunięcie stosunku procentowego w ostatnich latach.

	Ilość grup miejscowych i stacyj płatniczych 1907	1908	Liczba członków w 1907 Mężczyzn	1907 Kobiet	1907 Razem	1908 Mężczyzn	1908 Kobiet	1908 Razem	Przyrost (w porównaniu z rokiem ubiegłym)	Ubytek (w porównaniu z rokiem ubiegłym)
1. Wiedeń	42	44	13919	176	14095	14147	186	14333	238	.
2. Austrya Dolna	31	31	1666	62	1728	1741	71	1812	84	.
3. „ Górna	11	11	658	1	659	728	1	729	70	.
4. Czechy	93	96	6343	98	6441	6511	130	6641	200	.
5. Bukowina	3	4	183	3	186	133	.	133	.	53
6. Dalmacya	2	1	61	.	61	32	.	32	.	29
7. **Galicya**	**18**	**22**	**1470**	**6**	**1476**	**1312**	**11**	**1323**	.	**153**
8. Karyntya	3	4	323	.	323	391	.	391	68	.
9. Kraina	1	1	256	.	256	225	.	225	.	31
10. Pobrzeże	4	2	369	.	369	293	.	293	.	76
11. Morawy	38	38	2664	91	2775	2349	36	2385	.	370
12. Salzburg	9	8	276	.	276	244	.	244	.	32
13. Śląsk	11	13	359	3	362	633	14	647	285	.
14. Styrya	18	20	995	7	1002	1091	5	1096	94	.
15. Tyrol	17	18	844	.	844	1020	.	1020	176	.
16. Przedarulania	5	5	134	.	134	152	.	152	18	.
17. Pojedynczy członkowie . .	.	.	282	.	282	359	3	362	80	.
Razem . .	306	318	30802	447	31249	31361	457	31818	569	.

Celem uzyskania dokładnego przeglądu stanu członków wedle zawodów w ostatnich dwóch latach, podajemy poniżej tabelkę, gdzie wyszczególniony jest i Wiedeń i prowincya oraz przyrost i ubytek członków.

Jak to uwidacznia poniższa tablica w 8 zawodach mieliśmy przybytek członków, zaś w 10 zawodach ubytek. W niektórych zawodach ubytek ten jest bardzo znaczny jak n. p. u traczy. I tu przyczyną są wkładki, które dla tej kategoryi robotników są za wysokie.

Chcemy tu dodać jeszcze zestawienie liczby członków wedle krajów, abyśmy i tu mogli mieć pewien przegląd, w jaki sposób wahała się liczba członków. W 8 krajach mieliśmy przybytek, zaś w 7 krajach ubytek członków. Ta tabela wykazuje nam też równocześnie, ilu mieliśmy członków mężczyzn a ile kobiet oraz ile było grup miejscowych i stacyj płatniczych z końcem roku 1907 i 1908.

Agitacya.

Na okres sprawozdawczy przypada wielka walka wyborcza do Rady państwa. Było to w r. 1907. Wszystkie siły zaangażowane były w agitacyi politycznej, skutkiem czego agitacya zawodowa na krótki czas leżała odłogiem. Po przeprowadzeniu wyborów, które dla ludu roboczego zakończyły się tak pięknem zwycięstwem, podjęto na nowo usilną działalność agitatorską i organizatorską. Owoce tej działalności były w roku 1907 większe aniżeli w roku 1908. Powody tej małej wydatności agitatorskiej były powyżej podane. W każdym razie w ustnej agitacyi odbyto w obu latach 8470 zgromadzeń, z czego przypada na rok 1907 zgromadzeń 4075, zaś na rok 1908 zgromadzeń 4395. Na powyższe zgromadzenia wysłała centrala 944 razy swoich referentów, podczas gdy obwodowe komitety agitacyjne były na tych zgromadzeniach w 1144 wypadkach reprezentowane. W agitacyi za pomocą pisma w okręgach niemieckich używano pozostałych zapasów ulotnego pisemka p. t. „Lieber Freund u. Kollege“, oraz kart zgłoszeń przystąpienia do Związku, które to karty mają na stronie odwrotnej wydrukowane świadczenia Związku dla swoich członków. Możliwą jest jednakże rzeczą, iż w tym roku trzeba będzie wydać nowe jakieś ulotne agitacyjne pisemko. Niemiecki Związek robotników drzewnych przesłał nam bezpłatnie pewną liczbę swoich wydawnictw, a mianowicie: „Die Lage der Arbeiter in der Holzindustrie“ oraz „Ein Denkmal dem christlichen Holzarbeiterverband“, które rozesłaliśmy do każdej grupy miejscowej i stacyi płatniczej dla ich funkcyonaryuszy.

Koszta agitacyi wynoszą ogółem kor. 22.620, z czego komitety agitacyjne otrzymały kor. 12.400. Pozatem członkowie mają do swej dyspozycyi celem kształcenia się biblioteki, które z końcem roku sprawozdawczego liczyły ogółem 25.332 tomów.

Agitacyjne komitety okręgowe.

Agitacyjne komitety okręgowe utworzono celem ułatwienia i rozszerzenia agitacyi oraz celem umożliwienia częstszego odwiedzania grup miejscowych, było bowiem dla centrali rzeczą bardzo ciężką w każdym czasie prowadzić równocześnie potrzebną agitacyę, z drugiej zaś strony i sił odpowiednich do tego nie było. Obecnie istnieje 13 takich komitetów agitacyjnych, które rozdzieliły między siebie agitacyę. Celem rozwinięcia agitacyi otrzymują komitety okręgowe 1 halerza od wkładek i to mianowicie wkładek pochodzących z tych grup miejscowych i stacyj płatniczych, które danemu komitetowi zostały do agitacyi przekazane. Jaką była ta działalność agitatorska poszczególnych komitetów, to można było poznać dokładnie ze sprawozdań komitetów poszczególnych, które były ogłaszane w pismach naszych. Coprawda, niektóre od czasu swego powstania nie nadesłały jeszcze żadnych sprawozdań tak, iż z końcem roku musieliśmy wysłać odpowiedni kwestyonaryusz, aby się przynajmniej dowiedzieć, ile też zgromadzeń odbyło się z ramienia poszczególnych komitetów, względnie na ile zgromadzeń wysłano referentów. W kilkunastu wypadkach komitety agitacyjne interweniowały też przy przeprowadzaniu walk cennikowych; prowadziły umowy oraz zawierały ugody, a przeto Zarządowi ulżyły bardzo w pracy. W bardzo wielu wypadkach przypisać należy energii i pełnemu taktu postępowaniu komitetów agitacyjnych, że walki cennikowe zakończyły się pomyślnie dla robotników, tak, iż nie przyszło wcale do otwartej walki z przedsiębiorcami. Byłoby jednakże bardzo rzeczą pożądaną, aby się we wszystkich komitetach znalazły zawsze siły potrzebne do prowadzenia roboty agitacyjnej. Prawie wszystkie konferencye odbyły się w okresie sprawozdaw-

Z a w ó d	Stan członków wedle zawodów z dn. 31 grudnia 1907 Wiedeń	1907 Prowincya	1907 Razem	1908 Wiedeń	1908 Prowincya	1908 Razem	Przybytek (w porównaniu z rokiem ubiegłym)	ubytek (w porównaniu z rokiem ubiegłym)
1. Pobijacze dachów . .	467	50	517	436	19	456	.	61
2. Tracze	9	593	602	4	290	294	.	308
3. Szczotkarze	105	197	302	98	186	284	.	18
4. Tokarze drzewni . .	348	363	711	275	329	604	.	107
5. Robotnicy maszynowi	686	829	1515	746	870	1616	101	.
6. Grzebieniarze . . .	180	1	181	196	11	207	26	.
7. Stolarze wyrabiający skrzynie	274	54	328	184	53	237	.	91
8. Koszykarze	26	28	54	44	45	89	35	.
9. Robotnicy wyrabiający instr. muzyczne .	5	141	146	736	210	946	800	.
10. Pudełkarze	132	1	133	123	5	128	.	5
11. Tapicerzy	662	319	981	622	363	985	4	.
12. Stolarze	9502	11867	21369	9435	12566	22001	632	.
13. Pozłotnicy	165	175	340	170	139	309	.	31
14. Kołodzieje	328	224	552	365	255	620	68	.
15. Cieśle	7	309	316	6	109	115	.	201
16. Pomocnicy	699	858	1557	461	816	1277	.	280
17. Różni	324	875	1199	245	948	1193	.	6
18. Kobiety	176	270	446	186	271	457	11	.
Razem . .	14095	17154	31249	14333	17485	31818	569	.

czym przynajmniej po jednej konferencyi, aby wejść w ściślejszy kontakt z przydzielonemi komitetowi grupami miejscowemi. Komitety agitacyjne żalą się bardzo, iż poszczególne grupy miejscowe nie odpowiadają na pisma i zapytania komitetów agitacyjnych w sprawie zgromadzeń i t. p. Trochę więcej wspólnej pracy i więcej kontaktu przyniosłoby niewątpliwie całej naszej sprawie o wiele więcej doniosłej korzyści. O rozwoju poszczególnych komitetów oraz o ilości odbytych zgromadzeń w okresie sprawozdawczym podajemy następujące zestawienie:

Siedziba komitetu	Stan kasy dnia 1 stycznia 1907 r.	Ogólny dochód	Ogólne wydatki	Stan kasy dnia 31 grudn. 1908 r.	Ilość odbyt. zgromadzeń	
	K o r o n				1907	1908
Berno . .	205·98	1.148·54	663·02	691·50	23	39
Bystrzyca[1]) .	—	225·46	61·35	164·11	—	9
Cieplice .	198·97	911·69	1.018·43	92·24	70	68
Grac . .	108·65	1.146·58	1.073·31	181·92	30	41
Insbruck .	—	647·34	530·94	116·40	18	41
Königsberg [2])	18·37	171·68	103·02	87·03	—	13
Kraków [3]) .	—	**598·54**	**510·14**	**88·40**	**5**	**78**
Lwów [3]) .	—	**541·66**	**514·41**	**27·25**	**1**	**32**
Linz . .	191·39	688·23	695·60	184·02	25	19
Morawska Ostrawa .	—	523·28	419·67	103·61	15	81
M. Schönberg . .	146·18	141·67	126·20	161·65	—	11
Praga . .	991·30	5.057·01	4.596·86	1451·45	194	226
Reichenberg .	52·36	1·277·42	1·084·51	245·27	46	59
Razem .	1913·20	13·079·10	11·397·46	3594·84	427	717

Poszczególne komitety zaznaczyły też przy wielu walkach cennikowych interweniowały one, ile odbyły posiedzeń oraz ile otrzymano i wysłano pism. Niestety, te cyfry są tak niezupełne, że w tem zestawieniu nie mogły być uwzględnione. W podanej powyżej tabelce przytoczono te wszystkie zgromadzenia, które odbyły się bądź w siedzibie komitetu, bądź też w przydzielonem mu terytoryum, a na które to zgromadzenia wysłał komitet referentów. Jak widać z powyższego, niektóre komitety rozwinęły tu bardzo żywą czynność. Że ta praca nie zawsze odpowiednie przyniosła owoce — gdzieindziej o tem mówić będziemy.

Walki cennikowe.

Dążenie mas robotniczych do poprawy położenia ekonomicznego zależy z jednej strony od ogólnej konjunktury z drugiej strony od siły i rozwoju organizacyi. — Jeżeli robotnicy mają wielką i silną organizacyę, to mogą oni z łatwością w bardzo wielu wypadkach bez walki i wielkich ofiar przeprowadzić poprawę swoich płac i stosunków pracy.

W każdym razie bardzo wielkie znaczenie ma tu ogólne położenie gospodarcze t. j. stan ekonomicznej konjunktury. Organizacya ma jednakże przy wszelkich walkach najważniejsze zadanie i jest też pierwszem i najważniejszem zadaniem starać się ze wszelkich sił o polepszenie płacy i warunków pracy swoich członków. — O tem jest już dziś każdy myślący robotnik zupełnie przekonany. — Dziś, gdy i przedsiębiorcy tak dalece rozwinęli swoją organizacyę, tembardziej czuje to i rozumie każdy robotnik, że sam bez organizacyi do niczego nie doprowadzi, albowiem przedsiębiorcy na każdy prawie ruch ze strony robotnika natychmiast odpowiadają zlokautowaniem robotników. — Ale też dziś i robotnicy są o wiele skłonniejsi do wielkich ofiar dla swej organizacyi, skoro poznali ten stan rzeczy. Ta właśnie ofiarność robotników dla swoich organizacyi jest też przyczyną największej zgryzoty dla przedsiębiorców. Ale też ta solidarność i ofiarność jest rzeczą decydującą w czasie walki o prawo i byt. To też przedsiębiorcy najbardziej tego się właśnie ze strony robotników obawiają.

Przy ogólnem tem położeniu ekonomicznem jest robotnikom ciężko poprawić swą dolę, to też nie wszystko może być teraz tak dokładnie obmyślone i rozważone, gdy przychodzi do walki. Ten fakt potwierdzą następujące cyfry.

Liczba walk cennikowych w roku 1908 była z powodu złej konjunktury o wiele mniejsza aniżeli w latach 1906 i 1907. — Do tego przychodzi i ten fakt, że w wielu miejscowościach i zawodach pracowano wedle zawartych dawniej umów.

Walk cennikowych było:

W roku	Liczba walk	Liczba miejscowości	Zaczepne	Odporne	Lokaut	Ilość osób udział bior.	Ilość warsztatów
1906	160	88	—	—	—	9271	1303
1907	166	89	147	16	3	9621	1023
1908	115	66	97	14	4	7030	1115

Te cyfry potwierdzają dostatecznie to cośmy powyżej powiedzieli, ponadto zaś wskazują nam wyraźnie, że w latach o dobrej konjunkturze i żywym ruchu w przemyśle robotnicy starają się dla siebie majstrom odebrać choć trochę z ich kolosalnych zysków.

Przedsiębiorcy dzięki swojej organizacyi doprowadzili dziś tak daleko, że robotnicy o każdy prawie grosz muszą staczać bardzo zacięte walki — a co gorsza, muszą też bacznie uważać, aby im pod lada jakim bagatelnym pozorem nie odciągano ciężko zarobionych groszy.

Korzyści odniesione w czasie walk są bardzo ładne, chociaż nie da się zaprzeczyć, że przegrano stosunkowo o wiele więcej walk cennikowych, aniżeli dawniej. Niechże też to będzie dosadną wskazówką dla naszych towarzyszów, że nie należy wszystkiego tak sobie — na łeb na szyję robić, lecz że tu teraz potrzeba dużo zimnej krwi, wyrachowania i umiejętności postępowania odpowiedniego — one to grają teraz główną rolę a często bardzo decydują o zwycięstwie lub przegranej. Jakżeż to często nierozsądny krok poszczególnych jednostek doprowadził ogół do postępku, który się w następstwach swoich tak zgubnym okazał.

Wynik wymienionych wyżej ruchów cennikowych był następujący:

	Liczba walk	Pełne zwycięstwo	Częściowe	Bez rezultatu	Wynik nieznany
1906	160	112	23	19	6
1907	166	144	6	10	6
1908	115	90	4	20	1

Koszta ruchów cennikowych wyniosły:

	Z funduszów centralnych	Z funduszów lokalnych	Różne dochody	Razem
1906	74.131·48	120.251·72	13.319·12	201.702·32
1907	62.179·40	56.685·43	4.847·31	123.712·14
1908	57.576·15	67.432·57	2.250·29	127.259·01

Skutkiem zaprowadzenia centralnego oraz miejscowego funduszu strejkowego można było zdobyć bardzo poważne kwoty na poparcie walk cennikowych. Bardzo dobitnym znakiem, że do prowadzenia walk cennikowych potrzebnymi są w pierwszym rzędzie odpowiednie fundusze, oraz że w takim razie nie można liczyć na przypadkowe dochody, jak składki itp. jest ta okoliczność, że w ciągu trzech ostatnich lat ta właśnie pozycya („Różne dochody“) spadła z 13 na 2 tysiące koron! Natomiast bardzo poważna ilość grup miejscowych zaprowadziła miejscowy fundusz strejkowy (o czem obszerniej przy wkładkach pomówimy), z którego potem można wspierać toczącą się walkę cennikową.

Jakim był stosunek przynależności do poszczególnych zawodów w czasie walk cennikowych w ostatnich 2 latach o tem pouczy dalej umieszczona tabela.

Ilość osób biorących udział w walkach cennikowych była w roku 1908 mniejsza o 2591 aniżeli w roku 1907, podczas gdy było więcej o 92 warsztaty ruchem objęte aniżeli w ubiegłym roku.

Liczba warsztatów, robotników strejkujących oraz zlokautowanych wedle zawodów.

Zawód	Liczba biorących udział: warsztatów		osób	
	1907	1908	1907	1908
Bednarzy	4	—	16	—
Szczotkarzy	3	48	109	225
Robotn. we fabr. celluloidu	1	—	179	—
Tokarzy	206	8	527	53
Frezerów	1	1	11	196
Listewkarzy	2	2	331	29
Rob. we fabr. wyr. drzewn.	3	—	66	—
„ „ „ instr. muz. .	3	4	56	161
Grzebieniarzy	—	2	—	17
Rob. wyrab. wózki dziec. .	7	1	163	26
Koszykarzy	2	—	32	—
Robotn. maszynowych . .	4	—	138	—
Metalowców	—	10	—	42
Traczy	4	6	1681	110
Pudełkarzy	—	1	—	47
Tapicerów	35	306	115	807
Stolarzy	719	669	5957	4399
Pozłotników	—	13	—	111
Stelmachów	25	43	119	372
Cieśli	1	—	14	—
Różni	3	1	107	167
Kobiet	—	—	—	268
Razem . . .	1023	1115	9621	7030

Przeprowadzono cały szereg walk cennikowych niejako na drodze pokojowej, tak, że nie przyszło wcale ani do strejku, ani do lokautu. Tak więc mieliśmy w roku:

Rok	Ogółem walk cennikowych	z tego bez strejku	z tego ze strejk.	biorących udział robotnik:	z tego nie strejkowało	z tego strejkowało
1908	115	43	72	7030	4201	2829
1907	116	61	105	9271	3961	5310

Rok	Warsztatów objętych ruchem	bez strejku	ze strejkiem
1908	1115	648	467
1907	1023	555	468

I w powyższych liczbach przebija się dosadnie rok ubiegły — rok przesilenia ekonomicznego! Bardzo wielu robotników pozawierało z przedsiębiorcami umowy, nie dopuszczając do otwartej walki. Woleli zadowolnić się mniejszemi korzyściami, aniżeli puszczać się na niepewne wody...

W podanej poniżej tabelce znajdujemy zestawienie czasu trwania pomyślnych strejków i ta tabelka przekonuje nas, iż krótkotrwałych strejków jest stosunkowo mało — jeżeli mają się robotnicy zmierzyć z dobrze zorganizowanymi przedsiębiorcami.

Czas trwania poszczególnych strejków był następujący:

Liczba strejków 1907	Liczba strejków 1908	Czas trwania strejku przez dni	Ilość robotników 1907	Ilość robotników 1908	Ilość warsztatów 1907	Ilość warsztatów 1908
36	12	od 1 do 7 dni	2473	293	105	19
20	10	„ 8 „ 14 „	411	401	89	32
12	5	„ 15 „ 21 „	783	210	77	37
5	3	„ 22 „ 28 „	117	102	9	17
7	2	„ 29 „ 35 „	649	105	70	25
7	1	„ 36 „ 42 „	184	17	31	7
6	3	„ 43 „ 49 „	90	347	13	50
—	2	„ 50 „ 56 „	—	118	—	2
2	1	„ 57 „ 63 „	105	6	29	1
1	1	„ 64 „ 70 ,	179	225	1	40
1	3	„ 71 „ 77 „	166	23	22	4
—	4	„ 78 „ 84 „	—	402	—	51
2	—	„ 85 „ 91 „	40	—	2	—
—	1	„ 99 „ 105 „	—	12	—	1
—	1	„ 106 „ 112 „	—	3	—	1
—	1	„ 113 „ 119 „	—	432	—	158
2	—	„ 120 „ 126 „	68	—	18	—
1	—	196 dni	45	—	2	—
—	1	234 „	—	32	—	1
—	21	nieoznaczono	—	101	—	21
102	72		5310	2829	468	467

Walki cennikowe w latach sprawozdawczych doprowadziły do bardzo ostrych starć — szczególnej zaś w roku 1908.

W roku 1907 mieliśmy większą walkę w Białej, gdzie przyszło do strejku, oraz w Bernie, gdzie także doszło do krótkotrwałego strejku.

[1]) Założona w r. 1907.
[2]) Siedziba w r. 1908 przeniesiona z Karlsbadu do Königsbergu.
[3]) Założona w r. 1908.

W Budziejowicach po 1-tygodniowym strejku zawarto ugodę. W Gablonz wybuchł strejk robotników w fabryce celluloidu, który zakończył się przegraną, skutkiem czego dotycząca grupa miejscowa przestała istnieć. W Grasslitz robotnicy fabryki wyrobów drewnianych zawarli umowę bez strejku. Wypróbowano również w Klagenfurcie doskonałości naszej organizacyi. W Königsbergu prowadziliśmy walkę rok cały, która robotnikom — jakkolwiek nie natychmiast — przyniosła przecież 10-godzinny dzień roboczy. W Linzu udało się dzięki przeprowadzonym rokowaniom uzyskać bardzo dobre warunki pracy. W Lublanie natomiast przyszło do bardzo zaciętych walk z przedsiębiorcami, które wreszcie doprowadziły do zawarcia ugody. W Meranie zawarto na drodze pokojowej bardzo dobry układ, który poprzednio sami majstrowie wypowiedzieli. W Pöchlarn przyszło do kilkutygodniowej walki w tamtejszej pile parowej. Ta walka przyniosła kierownikowi piły 2 miesiące ścisłego aresztu za obrazę czci jednego ze strejkujących robotników. Karę tę zamieniono potem w drodze odwołania na dużą karę pieniężną. Towarzysze w Pradze na drodze rokowań osiągnęli również bardzo piękne rezultaty. W Przyrowie, skutkiem bardzo złego stanu interesów, tamtejszy strejk prawie w zupełności przegrano. W Skolem (tracze) oraz w Standing (fabryka wagonów) przeprowadzono żądania również na drodze pokojowej. Wynik był dla robotników bardzo pomyślny. W Cieplicach strejk trwał stosunkowo długo. Zakończył się zwycięstwem robotników.

Tymczasem w roku 1908 musiano przeprowadzić bardzo ciężkie walki zanim zdołano wywalczyć robotnikom zwycięstwo! Szczotkarze wiedeńscy byli pierwszymi, których zlokautowano, ponieważ zastrejkowali w kilku warsztatach. Walka trwała 11 tygodni! Również długie jak i uporczywe walki musieli prowadzić stolarze i robotnicy maszynowi w Krakowie; tapicerzy, stelmachy i robotnicy wyrabiający harmoniki ustne w Wiedniu, stolarze w Bozen, Morawskiej Ostrawie oraz Opawie. Toż samo stolarze w Pradze w poszczególnych warsztatach. Pozatem towarzysze z Pragi mogą się poszczycić pięknemi zdobyczami dla 1553 robotników zatrudnionych w licznych warsztatach, gdzie się wszędzie obeszło bez walki dzięki przeprowadzonym rokowaniom. W tym ruchu zajęci byli nie tylko stolarze, lecz i pozłotnicy: ogółem 335 warsztatów z 1856 robotnikami! W Pilgramie również z korzyścią dla 124 robotników przeprowadzono walkę cennikową. W fabrykach wagonów w Sanoku i Koprzywnicy zawarto z dyrekcyami umowy, które znaczne korzyści przyniosły robotnikom. Tak samo w Tryeście zawarto korzystną umowę po nieznacznej walce. W Grazu po przeprowadzeniu rokowań ze związkiem przemysłowców wypracowano porządek pracy, który robotnikom przyniósł w wielkiej liczbie warsztatów minimalną płacę. Tamtejsi szczotkarze również dzięki rokowaniom uzyskali znaczną podwyżkę płacy.

Wielką walką, która właściwie nie należy do okresu sprawozdawczego, ale której nie chcemy pominąć milczeniem, jest walka stolarzy wiedeńskich. Zaczęła się ona 6 lutego 1909 r. lokautem, wyrzuceniem na bruk części czeladników, którzy nie mogli przyjąć propozycyi, uczynionych im przez majstrów. Byłoby to więcej, niż samobójstwo, gdyby zastępcy robotników byli się na te warunki zgodzili. Walka dotąd jeszcze prowadzi się z zupełnym spokojem, a krytyczną stanie się dopiero, gdy przedsiębiorcy na nowo otworzą warsztaty.

Tym razem walka trwa dłużej niż w r. 1905, gdy po 9 tygodniach lokautu otworzono znów warsztaty, poczem nastąpił jeszcze sześciotygodniowy strejk. Obecnie robotnicy są przygotowani do długiej walki; czy przedsiębiorcy ją tak długo wytrzymać zdołają, zwłaszcza ci, którzy nie mogli utworzyć spółkowego warsztatu, jestto pytanie, co do którego można wątpić.

Jakie były zdobycze przeprowadzonych w latach sprawozdawczych walk cennikowych, to widać z następującej tabelki. Przytaczamy tu, ilu robotników otrzymało podwyższenie płacy i o jaki procent; również, ile osób uzyskało skrócenie dnia roboczego i w jakich rozmiarach:

Skrócenie czasu pracy			Poprawa płacy w procentach		
Osób		Godzin tygodn.	Osób		Procent
1907	1908		1907	1908	
—	95	0·5	1571	225	5
389	1195	1·0	369	222	6
—	4	1·5	180	21	7
178	276	2·0	—	17	7·5
—	327	2·5	518	240	8
1728	1145	3·0	47	—	9
—	13	3·5	2017	1731	10·0
338	799	4·0	12	33	11
238	408	5·0	746	110	12
—	45	5·5	33	26	13
1639	953	6·0	341	365	15
—	21	6·5	37	—	17
42	7	7·0	253	—	20
15	—	9·0	142	—	25
41	2	10·0	223	—	30
93	—	12·0	—	3	40
4	—	16·0	—	—	—
18	—	18·0	—	—	—
14	—	21·0	—	—	—
4737	5290		6489	3093	

Oprócz przytoczonej tu podwyżki płacy i skrócenia dnia roboczego, uzyskano nadto:

	1908	1907
	dla osób:	
Wyższe wynagrodzenie za pracę poza godzinami	2950	2286
Wyższe wynagrodzenie za pracę w święta	1589	1168
Wyższe wynagrodzenie za pracę w dni poprzedzające wielkie święta	562	2080
Ustanowienie minimum płacy .	1983	2279
Dodatek za stratę czasu spowodowaną nie z winy robotnika	1402	992

Ruchy cennikowe nietylko zakończyły się zwycięstwem robotników, lecz zapomocą zawartych umów można było na jakiś czas naprzód zabezpieczyć robotnikom uzyskane korzyści. Przez ten czas mogli robotnicy pracować nad umocnieniem swej organizacyi, aby po upływie umów być gotowymi na ewentualne nowe zakusy przedsiębiorców.

Zawarto umów w roku 1906 — 16
„ „ „ 1907 — 20
„ „ „ 1908 — 28

Dla lepszego zoryentowania się co do ruchów cennikowych w latach 1907/8, oraz co do zawartych umów — podajemy kilka specyalnych tabelek z dokładnym przeglądem tych pozycyi.

Należy też zanotować wiele prześladowań robotników w okresie sprawozdawczym; i na zapomogi odnośne wydano w r. 1907 kor. 482, zaś w 1908 kor. 2471.

Cały szereg towarzyszy skazanych zostało na kary za udział w ruchach cennikowych: bądź za przekroczenie § 3 o prawach koalicyjnych, bądź o gwałt publiczny lub o wymuszenie. O pojedyńczych wypadkach mówimy w rozdziale o ochronie prawnej.

Przy omawianiu ruchów cennikowych widzieliśmy, że pomimo kryzysu, możliwem było osiągnięcie wcale ładnych rezultatów, chociaż w niektórych wypadkach gorzej było, niż mogliśmy się spodziewać. Miejmy nadzieję, że przy korzystniejszej konjunkturze da się nadrobić to, czego się dotychczas osiągnąć nie udało.

Zapomogi dla bezrobotnych.

Zapomogi dla bezrobotnych, wskutek złego stanu interesów przemysłowych i wynikającego stąd bezrobocia, wzrosły olbrzymio, a ponieważ wpływy bynajmniej nie wzrastały w tej samej mierze, więc fundusz rezerwowy musiał być silnie naruszony.

W pierwszym roku sprawozdawczym jeszcze wybrnąć mógł Związek ze swych zobowiązań, gdyż bezrobocia nie były takie silne jak w r. 1908. Obawy, wyrażane na poprzednim kongresie, że zapomogi dla bezrobotnych wzrosną tak, iż wkładki okażą się za niskie — niestety, spełniły się. Przytem, gdyby nawet bezrobocie się nie wzmogło, to i tak zapomogi wzrastają same przez się, gdyż w miarę dłuższego należenia do Związku członkowie nabywają prawa do coraz wyższych zapomóg. Tak np. po jednym roku członkostwa zapomoga wynosi do 50 kor., po 3 latach do 72 kor., a po 5 latach 98 koron w ciągu 12 miesięcy. Gdy te zapomogi w r. 1905 uchwalone zostały, delegaci mogli rzeczywiście spokojnie rozjechać się do domów i członkom przedstawić, że im tym razem przyznano wysokie zapomogi za minimalną zwyżkę wkładek. Ale dziś rzeczy stoją zupełnie inaczej. Tym razem musi być przedsięwzięte podwyższenie wkładek, mimo, że członkowie nic nowego za to nie otrzymają.

W jakim stopniu wzrosły w ostatnich latach zapomogi dla bezrobotnych, to pokazuje nam następujące zestawienie.

Wypłacono w latach:

	1905	1906	1907	1908
Koron	50.091	85.881	130.940	216.584
Zwyżka w porównaniu z rokiem poprzednim w procentach .	307	71	53	65

Jak z tego widać, wzrost zapomóg jest olbrzymi, zwłaszcza, gdy się im przeciwstawi fakt, że wpływy w r. 1907 wzrosły o 18 $^0/_0$, a w r. 1908 tylko o 11 $^0/_0$.

Podajemy tu zestawienie, z którego widać, jakie sumy wypłacono na zapomogi dla bezrobotnych, ilu członków je otrzymywało, za ile dni zostały one wypłacone, oraz ile przeciętnie wypadło na członka dni bezrobotnych i wsparcia za nie.

Wypłacono w latach:

	1905	1906	1907	1908
Koron . . .	50.091	85.881	130.940	216.584
Członkom .	2.484	3.664	7.028	6.944
za dni . . .	71.559	52.564	84.812	118.409

Przecięciowo wypada na:

	1905	1906	1907	1908
jednego członka koron . .	20·13	23·44	18·63	31·20
dni bez roboty . . .	35	21	15	20

Załączamy tu tabelkę, wykazującą, jak rozdzielały się zapomogi w obu sprawozdawczych latach na poszczególne gałęzie przemysłu:

Wypłacone zapomogi dla bezrobotnych w roku 1907 i 1908.

Zawód	Ilość wspomożonych		Kwota wypłacona	
			1907	1908
	1907	1908	Koron	
Pobijacze dachów . .	218	323	7.476·06	13.757·87
Tracze	13	72	398·18	1.624·72
Szczotkarze	36	46	939·61	1.703·68
Tokarze	97	109	2.486·83	3.198·75
Rob. maszynowi . . .	253	238	7.431·65	8.246·71
„ wyr. instr. muz.	31	65	912·60	2.221·70
Grzebieniarze	22	43	684·56	1.694·06
Stolarze wyr. skrzynie	27	43	511·83	1.689·63
Koszykarze	8	9	157·64	283·96
Pakerzy mebli . . .	3	17	76·66	410·94
Pudełkarze	10	18	283·36	766·64
Tapicerzy	175	239	4.009·83	7.287·78
Stolarze	5547	5049	90.508·35	153.641·78
Pozłotnicy	51	69	1.493·86	2.842·99
Stelmachy	84	107	1.943·77	3.451·93
Robotnicy lasowi . .	48	112	1.016·86	1.965·04
Cieśle	270	99	7.429·18	3.902·76
Pomocnicy	69	141	1.845·72	4.411·51
Różne zawody . . .	43	76	1.107·25	2.526·60
Robotnice	23	69	226·13	955·15
Razem . . .	7028	6944	130.940·93	216.584·20

Według tej tabelki w r. 1908 mniej członków otrzymywało zapomogę niż w r. 1907, a jednak wzrosła ona o 85.643 kor. 27 hal.

Jestto znak, że bezrobocie trwało dłużej. Ze wspomożonych w r. 1908 — 4389 otrzymało pieniądze po jednym roku członkostwa, tj. 63·2%; 1710, tj. 24·6% po 3-letniem należeniu do Związku i 776, tj. 11·2% po 5 latach członkostwa. 69 osób, tj. 1% między otrzymującymi zapomogę było kobiet.

Zapomogi dla podróżujących.

I ten rodzaj zapomóg wzrósł znacznie w okresie sprawozdawczym. Przez ogólny zastój w przemyśle znacznie więcej kolegów niż w roku poprzednim zmuszonych było wynosić się ze stałego miejsca pobytu w poszukiwaniu chleba. Specyalnie grupy miejscowe w pogranicznych węzłowych stacyach mogłyby nauczające zestawienia porobić. One najwięcej odczuły, jak silną była chęć do podróżowania w tych dwóch ostatnich latach. Nasi koledzy spodziewali się, że zagranicą dostaną jakieś zajęcie, zaś cudzoziemcy byli przekonani, że w Austryi kryzysu niema, i że tu właśnie łatwiej się o robotę wystarają. Stąd widzimy, że kryzys przemysłowy wyraża się także i w ilości podróżujących. Gdy w latach 1905 i 1906 mieliśmy 4436 podróżujących, to w latach sprawozdawczych ilość ich wzrosła na 7330 osób, czyli o 2894 więcej. Jeszcze wyraźniej wzrost ten występuje przy wypłaconych na zapomogi sumach. W latach 1905 i 1906 wypłacono na podróże 24.374 kor. 97 hal., a w 1907 i 1908 koron 51.927·91 — tu więc suma więcej niż podwoiła się. Jestto oznaką, że bezrobocie dłużej trwało niż w poprzednim okresie, że trudniej było w tym czasie znaleźć pracę.

Jak wzrastała ilość podróżujących w porównaniu z poprzedniemi latami, względnie ile zapomóg oni otrzymali i jak wielki był wzrost zapomóg w procentach, widać z następującego zestawienia:

Rok	Krajowcy	Cudzoziemcy	Razem	Wzrost w % w porównaniu z poprz: rokiem	Wypłacone sumy w koron.	Wzrost w %
1905	1236	550	1786	52	8977·50	55
1906	1868	782	2650	49	15397·47	71
1907	2112	932	3044	15	22222·23	44
1908	2779	1507	4286	41	29705·68	34

Interesującem jest także zestawienie sum zapomogowych, jakie otrzymali podróżujący z różnych państw; przytaczamy je tu:

Rok	Krajowcy	Cudzoziemcy				Razem
		Niemcy	Szwajcarya	Węgry	Różni	
	w koronach					
1905	7524·03	1025·44	285·34	132·58	10·20	8977·50
1906	12401·35	2106·76	710·90	178·46	—	15397·47
1907	17439·40	2750·99	1286·21	713·85	31·78	22222·23
1908	21533·60	4682·56	1209·25	1701·63	578·64	29705·68

Zawód	1907 Krajowcy	1907 Cudzoziemcy	1907 Wypłacona suma Koron	1908 Krajowcy	1908 Cudzoziemcy	1908 Wypłacona suma Koron
Tracze	—	1	8·22	12	3	100·—
Szczotkarze	34	26	443·02	42	46	686·08
Tokarze	64	21	568·82	64	50	835·27
Robotnicy maszynowi	28	4	244·39	20	17	208·20
Rob. wyrabiający instrum. muz.	11	9	76·52	19	7	205·61
Grzebieniarze	3	—	32·59	1	4	64·38
Stolarze wyrabiający paki	—	1	8·32	3	—	9·57
Koszykarze	12	4	85·05	8	11	136·06
Tapicerzy	148	120	1932·11	208	143	1244·41
Stolarze	1688	703	17872·06	2282	1146	24895·19
Pozłotnicy	20	2	188·68	14	11	261·94
Stelmachy	43	19	338·47	39	29	509·47
Cieśle	12	1	35·16	—	—	—
Różni	26	20	259·20	53	34	471·35
Pomocnicy	23	1	129·62	14	6	78·15
Razem	2112	932	22222·23	2779	1507	29705·68

Ponieważ wielu naszych kolegów interesuje się tem, w jakim stopniu różne gałęzie przemysłu biorą udział w zapomogach, przeto podajemy odnośną tabelkę.

Na ostatnim kongresie, gdy wprowadzono dzienną zapomogę dla podróżujących, wielu delegowanych żaliło się na to, że podróżujący pokrzywdzeni są teraz w porównaniu z dawniejszym stanem rzeczy, gdy płacono po 3 hal. za kilometr drogi. Że tak nie jest, można się przekonać z następującego zestawienia:

Rok	Ilość podróżujących	Wypłacona zapomoga w kor.	Przecięciowo na 1 podróż wypada kor.
1905	1786	8.977·50	5·03
1906	2650	15.397·47	5·81
1907	3044	22.222·23	7·30
1908	4286	29.705·68	6·90

Jak z tego widać, w roku 1907, gdy wprowadzono dyety, nastąpiło znaczne zwiększenie się zapomóg i tylko z powodu wielkiej liczby podróżujących w r. 1908 przeciętna suma cokolwiek się zmniejszyła. I z konieczności zapomogi te wzrosnąć musiały, ponieważ z wprowadzeniem dyet za odbytych 30 kilometrów dziennie, kwota 3 hal. za kilometr wzrosła na 4·7 hal., a nawet na 5·7 i 6·6 hal., zależnie od czasu trwania członkostwa. A według wniosku Zarządu teraz jeszcze wynosić ona będzie 4 hal. za kilometr dla podróżujących pieszo.

Zapomoga na koszta przesiedlenia.

Koszta przesiedlenia w r. 1907 wzrosły raptownie w porównaniu z r. 1906, ale w 1908 znów okazały się trochę niższymi. To zjawisko odnieść należy do tego, że w r. 1906/7 wielka ilość kolegów wywędrowała do Ameryki. Przyczyniła się też do tego okoliczność, że minimum odległości, za jaką wypłaca się zapomogę, zniżono z 30 kilometrów na 20. Z powodu kryzysu jednak w ostatnim roku mniej się przenoszono, a i w kraju całym mniej było miejsc do objęcia, stąd i wędrówek mniej. I tu zatem wyraża się lichy stan interesów ogólno-przemysłowych.

Różnice w wysokości tych zapomóg były w ostatnich latach następujące:

	1905	1906	1907	1908
Wysokość zapomogi kor.:	3049,22	5996,51	10781,88	8093,86
Członkom:	122	234	398	236

Zapomogi dla rezerwistów.

Zapomogi dla rezerwistów, które według postanowień kongresu w r. 1905 zaprowadzono, wzrosły w ostatnich latach bardzo silnie. Wzrost ten w r. 1907 wyniósł 73·8 prc., w r. 1908 już tylko 6 prc. W końcu roku zdawało się, że ten dział zapomóg w przyszłości nie będzie już tak wzrastał, ponieważ miano ograniczyć ćwiczenia wojskowe — jednak rzeczywistość ukazuje nam w bieżącym roku nowy i większy wzrost tych zapomóg, wskutek masowego powoływania rezerwistów. Czy cel agitacyjny, jakim się kierowano przy wprowadzaniu w czyn tych zapomóg, zostanie osiągnięty, to się z trudnością da stwierdzić.

Od czasu wprowadzenia tych zapomóg, t. j. od 1 lipca 1905 roku, wypłacono następujące sumy:

1905	1906	1907	1908
w koronach			
2790·—	5890·—	10.180·—	10.680·—

Zapomogi dla chorych.

Zapotrzebowanie zapomóg dla chorych przybrało w ostatnich latach takie rozmiary, jakich nikt przedtem nie przewidział. — Do tego przyłączyło się uchwalone na ostatnim kongresie podwyższenie zapomogi dla chorych i pogrzebowego. — Widzimy więc i w funduszu chorych, że wydatki znacznie przekroczyły dochody. W latach ubiegłych były dochody znacznie wyższe aniżeli rozchody. Skutkiem też czego uchwalono na ostatnim kongresie podwyższenie zapomóg. — Nie pozostał też bez znacznego wpływu na wysokość wypłaconych zapomóg dla chorych i brak pracy z lat ostatnich. Jest przecież powszechnie znaną rzeczą, że robotnicy tylko wtedy mają czas na chorobę — gdy nie mają pracy. — Niestety u bardzo wielu musi zapomoga dla chorych zastąpić zapomogę dla bezrobotnych.

Niżej umieszczone zestawienie wykazuje nam, ilu członków w ostatnich latach uiściło wkładki do funduszu chorych, względnie ile przeciętnie wypadło wkładek na jednego członka, wiele było chorych oraz ile koron zapomogi przypadło przeciętnie na jednego członka.

Rok	Do funduszu chorych zapłaciło wkładek członków	Koron	Przeciętnie na jednego członka wypadło wkładki koron	Zapomogę wypłacono przeciętnie na jednego członka
1905	13.572	58.803·16	4·33	2·68
1906	18.365	94.263·44	5·13	3·21
1907	22.913	116.145·28	5·07	4·47
1908	23·295	129.657·52	5·57	6·05

Rok	Zachorowało członków	Było chorych przez dni	Przeciętnie dni	Otrzymali ogółem zapomogi koron	Jeden członek chory otrzymał przeciętnie zapomogi koron
1905	2217	38.110	17	34.298·80	10·96
1906	2771	62·058	22·4	56.322·70	23·93
1907	4817	111.153	23	98.097·30	20·37
1908	6598	149.234	22·6	134.534·80	20·39

Jak widać, wpłacanie wkładek wypadło przeciętnie o wiele lepiej w ostatnich 2 latach z tego powodu, iż stan członków z klasą z funduszu dla chorych pozostał prawie w tej samej wysokości. Liczba zachorowań oraz liczba dni choroby, za które wypłacono zapomogę dla chorych wzrosła jednakże znacznie a tem samem wzrosła też i kwota wypłaconych zapomóg, podczas gdy przeciętna liczba dni choroby i wypadającej na jednego chorego członka zapomogi nie jest zbyt różną.

Tabelkę przeglądową, wykazującą przez ile tygodni chorzy członkowie otrzymywali w ciągu ostatnich 2 lat zapomogi podajemy poniżej.

Otrzymali zapomogę dla chorych:

	Członkowie 1907	Członkowie 1908	Za dni 1907	Za dni 1908	Ogółem 1907 Koron	Ogółem 1908 Koron
Do 1 tygodnia	1243	1720	6702	9778	6008·70	8425·90
„ 2 tygodni	1250	1712	13179	18866	11844·10	16713·60
„ 3 „	652	886	12000	17167	10749·—	14911·40
„ 4 „	429	561	10542	15169	9426·40	14047·20
„ 5 „	295	414	9680	13233	8682·80	12584·10
„ 6 „	205	306	7938	11951	6048·30	11065·60
„ 7 „	164	220	7711	8885	6816·90	8001·90
„ 8 „	123	156	6620	8160	5857·30	7450·80
„ 9 „	97	135	6162	7649	5506·60	5571·30
„ 10 „	67	105	4817	7080	4035·40	6445·20
„ 11 „	59	91	4382	6491	3918·20	6087·70
„ 12 „	233	214	21420	17343	19203·60	16068·60
„ 13 „		38		3403		3315·40
„ 14 „		12		1231		1188·40
„ 100 dni i dłużej		28		2828		2657·70
Razem	4817	6598	111153	149234	98097·30	134534·80

Zapomogi pogrzebowe.

Według postanowień kongresu z r. 1907 podniesiono także zapomogi na koszta pogrzebu z 40 na 50, a względnie 60 koron po 3 i 5-letniem trwaniu członkostwa. Samo to już znacznie podniosło wydatki.

Ponieważ wielu członków w ostatnich dwóch latach umarło, przeto ta rubryka zapomóg wzrosła silnie w porównaniu z poprzedniemi latami.

Wypłacono w latach:	1904	1905	1906	1907	1908
Na pogrzeby koron:	280.—	2000.—	2630.—	4350.—	6510.—

Zarówno raptowny wzrost zapomóg dla chorych, jak wielkie koszta pogrzebowe nadszarpnęły silnie fundusz chorych.

Porada prawna.

Porada prawna w okresie sprawozdawczym udzieloną była w 243 wypadkach, a mianowicie 98 razy w r. 1907 i 145 razy w 1908 roku.

W wielu wypadkach wynik skargi był zadawalniający, ale były też liczne skargi bez rezultatu.

Niektórzy zastępcy prawni żalą się, że towarzysze nie zawsze prawdziwe fakta im podają

do skargi, tak, że często przy rozprawie wychodzą na jaw wielkie różnice między treścią skargi a faktami, co nieraz wypada na szkodę skarżącego. Pożałowania godnem jest także, iż członkowie często, pomimo oddania sprawy swej w ręce zastępcy, na własną rękę działają, lub poza plecami jego zawierają ugodę, a potem Związek musi niepotrzebnie koszta sądowe płacić. Gdy już raz sprawa adwokatowi oddaną została, nie powinien członek więcej żadnych kroków bez wiedzy swego zastępcy przedsiębrać. Jak mało nasi towarzysze troszczą się o to, tego dowodzi następujący charakterystyczny przykład: W Bernie został pewien towarzysz oskarżony i zasądzony za przekroczenie § 3 prawa o koalicyi na 8 dni aresztu. Zastępca za zgodą klienta zgłosił zażalenie nieważności; gdy jednak przyszło do rozprawy apelacyjnej, okazało się, że towarzysz ten do kary się zgłosił i nawet już ją odsiedział, nie zawiadomiwszy o tem wcale swojego zastępcy!

Inne zasądzenia były następujące:

W Nimburg zasądzony został jeden towarzysz na 10 kor. kary, ewentualnie 24 godzin aresztu. W Hainburg dziewięciu towarzyszy zaskarżonych zostało o wymuszenie, czterej z pośród nich otrzymało po miesiącu kary. Przy rozprawie apelacyjnej trzej zostali uwolnieni, a jednemu zatwierdzono ten wymiar kary.

W Złoczowie oskarżono dziewięciu kolegów o gwałt publiczny i zakłócenie spokoju domowego, lecz wszyscy zostali uwolnieni. Czterej zostali zasądzeni za przekroczenie przepisów o koalicyi, a to jeden na 14, jeden na 7, a dwaj na 5 dni aresztu.

W Wiedniu przy walce cennikowej stelmachów wielu towarzyszy odpowiadało za przekroczenia przepisów o koalicyi i za gwałt publiczny. Jeden towarzysz otrzymał za to karę czterech miesięcy. Czy się on potem poprawi?

Bardzo też prześladowani byli tapicerzy przy swej walce cennikowej. Trwa ona już bardzo długo, a ponieważ rozdrażnienie z obu stron jest wielkie, więc często przychodzi do drobnych starć. Z powodu tego zaskarżonych zostało 13 towarzyszy; z tych uwolniono 4, trzej skazani zostali na kary pieniężne 10 i 20 koron, jeden na 24 godzin aresztu po 9-dniowem więzieniu śledczem. Jednego skazano na dwa a jednego na trzy miesiące więzienia. Policya i sąd przychodzili w pomoc majstrom tapicerskim w ich walce z pomocnikami, a przecież nie byli w stanie ich zwyciężyć, i napróżno czekać będą na to zwycięstwo.

Jakim był wynik innych, tu nie przytoczonych skarg, nie mogliśmy się w większości wypadków dowiedzieć. Członkowie bowiem poprostu nie zawiadamiają Związku o wyniku sprawy; nawet nie uważają za potrzebne napisać korespondentki do Zarządu.

Oprócz omówionych tu spraw sądowych, jeszcze robiono członkom w następujących sprawach skargi do sądów przemysłowych w Wiedniu, a mianowicie:

	1907	1908
o 14-dniowe wypowiedzenie . . .	52	67
o 14-dniowe wypowiedzenie i wypłatę reszty zarobku	9	5
o 14-dniowe wypowiedzenie i wydanie książki robotniczej	4	3
o 14-dniowe wypowiedzenie i wystawienie świadectwa	7	2
o pozostały zarobek	76	70
o zatrzymaną płacę akordową . . .	38	36
o zatrzymaną płacę akordową i wydanie książki robotniczej	4	7
o wydanie książki robotn. i odszkodowanie za czekanie	12	8
w różnych wypadkach	—	3
o obrazę czci do sądu obwodowego .	13	6
podań o dozwolenie egzekucyi . . .	11	11
Razem . .	226 i	218

Także w sekretaryacie w Pradze udzielano różnych informacyj i układano członkom skargi, jak to wykazuje sprawozdanie, które poniżej umieszczamy.

Pośrednictwo pracy.

Kto ma w ręku pośrednictwo w wyszukiwaniu pracy — ten ma też w ręku targ pracy. O tem wiedzą doskonale przedsiębiorcy i dlatego to ze wszystkich sił starają się dostać w swe ręce pośrednictwo w pracy. Wielu towarzyszów nie chce, czy nie może tego zrozumieć i dlatego nie poświęcają pośrednictwu pracy tej uwagi i starań, jakie są potrzebne do wybudowania sprężystego pośrednictwa.

Sprawozdanie nasze daje nam obraz działalności biura pośrednictwa pracy w Wiedniu; dalsze sprawozdanie mieści się w sprawozdaniu z działalności sekretaryatu w Pradze. Ze sprawozdań widać dokładnie, jak od stanu przesilenia zależy zapotrzebowanie pośrednictwa. Ilość zgłoszeń znacznie wzrosła, podczas gdy liczba zgłoszonych wolnych miejsc pozostała prawie że niezmieniona. Z podanego poniżej zestawienia widać to doskonale:

Grupa zawodowa	Zapotrzebowano miejsc		Zgłoszono miejsc		Pośrednictwo	
	1907	1908	1907	1908	1907	1908
Pobijacze dachów . . .	16	24	242	494	15	24
Stolarze budowlani . . .	242	186	1310	1192	203	182
„ meblowi . . .	859	778	3368	3913	774	754
Stolarze	158	136	296	299	126	125
„ galanteryjni . .	39	39	109	133	28	35
Różne zawody	294	342	899	1105	258	328
Stolarze wyrab. skrzynie	2	2	59	91	2	2
Robotnicy maszynowi .	245	251	329	453	245	251
Tokarze	43	18	147	161	29	17
Stelmachy	—	—	112	118	—	—
Szczotkarze	22	12	52	64	17	11
Tap'cerzy	146	309	458	681	128	303
Pozłotnicy	21	35	115	183	16	34
Grzebieniarze	—	1	39	70	—	1
Pomocnicy	14	9	153	66	13	9
Pudełkarze	—	—	—	27	—	—
Rob. wyrab. instr. muz. .	—	—	—	71	—	—
Pakerzy mebli	—	8	—	47	—	8
Robotnice	3	1	11	26	3	1
	2104	2151	7699	9193	1857	2085

Poszczególne grupy na prowincyi oraz specyalne grupy miejscowe prowadzą także pośrednictwo pracy, lecz, niestety, nie mają zwyczaju składać z tego sprawozdania.

Porównanie z działalnością pośrednictwa w latach ubiegłych podaje następująca tabelka:

	1904	1905	1906	1907	1908
Miejsc zgłoszonych	1236	1438	1564	2104	2151
„ zażądanych	3785	5505	7077	7699	9193
Pośredniczono . .	1060	1278	1391	1857	2085

Także i poniżej podane zestawienie wykazuje nam, że brak pracy zgłoszonych w r. 1908 trwał znacznie dłużej aniżeli w roku 1907.

Z pośród 1857 zapośredniczonych w r. 1907 i 2085 w roku 1908 było bez pracy:

1907	1908	
— człon.	2 człon.	10 tygodni
3 „	2 „	9 „
1 „	7 „	8 „
5 „	8 „	7 „
12 „	20 „	6 „
11 „	29 „	5 „
47 „	55 „	4 „
60 „	91 „	3 „
149 „	203 „	2 „
255 „	390 „	1 tydzień
1312 „	1278 „	mniej niż 1 tydz.

Pisma zawodowe.

Rozwojowi naszej organizacyi od ostatniego kongresu odpowiada też wzrost nakładów pism zawodowych.

Nakład ich wynosił dnia 31 grudnia:

	„Holzarbeiter“	„Drevodelnik“
1903	8.500	4.000
1904	11.700	4.600
1905	15.500	7.600
1906	20.700	10.200
1907	22.400	10.500
1908	23.800	10.500

Od 1 stycznia 1908 wychodzi też pismo zawodowe w polskim języku pod tytułem „R o b o t n i k d r z e w n y“, które wydaje Zarząd Związku a wychodzi ono w Krakowie. Pismo to jest dwutygodnikiem a miało ono z końcem roku 1908 nakład 1600 egzemplarzy.

Niestety nadzieje przywiązane do założenia polskiego pisma nie spełniły się dotychczas. Zarząd miał nadzieję, że przez założenie pisma wzmoże się organizacya wśród polskich robotników, lecz tymczasem liczba członków w Galicyi zmniejszyła się. — Jeżeli przyjąć należy, że w tem cofnięciu się dają się odczuc skutki przesilenia, to przecież możnaby oczekiwać, że z innej strony wzrośnie organizacya — co niestety nie nastąpiło.

Skutkiem niskiego nakładu miał też „Robotnik drzewny“ deficyt kor. 450·23, który pokryło z nadwyżek kasowych „Holzarbeitera“.

Towarzysze, którzy nie rozumieją po polsku, niemiecku i czesku otrzymywali zamiast wyżej wzmiankowanych pism zawodowych następujące pisma partyjne:

„Famunkasok Szaklapja“, L'avvenire del Lavoratore“ „Il Lavoratore“, „Il Lavorante in Legno“, „Rdeci prapor“, „Zlobodna Riec“, „Delavske List“, Borba“, „Zemlja i Wola“. Wedle języka są to pisma: węgierskie, słoweńskie, rusińskie i kroackie. Temu stanowi, który daje się z wielu powodów przykro odczuwać należy koniec położyć przez wprowadzenie j e d n e g o pisma w jednym języku — będzie to również zadaniem kongresu.

„H o l z a r b e i t e r - T a s c h e n k a l e n d e r“, który ukazuje się od roku 1903, wykazuje następujący s p r z e d a n y nakład:

Rok	1904	1905	1906	1907	1908
	3176	3591	3780	4500	5178

W roku 1909 wzrośnie nakład do wysokości 6000 egzemplarzy, co wskazuje na potrzebę i sympatyę, jaką się ten kalendarz cieszy.

Czeski kalendarz Robotniczy miał w r. 1907 i 1908 nakład po 3300 egzemplarzy.

Sprawozdanie Sądu rozjemczego.

Sąd rozjemczy w ciągu ostatnich dwóch lat zajmował się rozpatrywaniem 12 wypadków, które zostały załatwione na 9 posiedzeniach. W sześciu wypadkach rozchodziło się o obrazę członków między sobą, która się dała załagodzić po udzieleniu różnych wyjaśnień.

Jeden wypadek został niezałatwiony, gdyż wezwanie nie mogło być doręczone oskarżonemu, lecz zostało zwrócone z dopiskiem: „wyjechał, niewiadomo dokąd“.

W innym wypadku jeden z członków obwinionym został o to, że mając zajęcie, pobierał równocześnie zapomogę dla bezrobotnych. Sąd zajmował się tą sprawą na dwóch posiedzeniach, ale, że obwinienie to nie mogło zostać udowodnionem, więc sprawa musiała zostać zawieszoną.

W jednym wypadku chodziło o samowolne i nietaktowne postąpienie męża zaufania organizacyi zawodowej względem pewnego dyrektora fabryki. Ten wypadek pozostał nierozstrzygniętym, ponieważ organizacya zawodowa nie odpowiedziała na pismo Sądu rozjemczego.

Podanie pewnego członka o uznanie go za prześladowanego musiało być odrzuconem, albowiem rzecz ta była przedtem rozpatrywana przez Zarząd Związku, i okazało się po przesłuchaniu różnych świadków, że wydalenie tego członka nastąpiło z innych powodów.

Tegoż samego członka z żądaniem zrehabilitowania go przez kolegów z dokonanej na nim obrazy, — odesłano na zwykłą drogę sądową, gdyż obie strony wzdragały się dać potrzebne wyjaśnienia.

Jeden członek żądał od Związku zapomogi za dziewięć tygodni choroby. Ponieważ dowiedziono mu, że nie miał do tego statutem objętego prawa, więc członek ten wycofał skargę.

W jednym wypadku sąd uznał się niekompetentnym, ponieważ chodziło tu o niedotrzymanie umowy cennikowej u pokrywaczy dachów. Ponieważ wspomniany cennik wypracowany został przez komitet pomocników stolar-

skich w Wiedniu, przeto sprawę tę odesłano do odnośnego sądu rozjemczego towarzyszy stolarzy.

Jeden ustnie wniesiony protest przeciwko wyborowi jednego delegata pozostawiono do rozstrzygnięcia Kongresowi.

Stosunki międzynarodowe.

Już od lat szeregu starał się usilnie Zarząd Związku o nawiązanie międzynarodowych stosunków z zagranicznemi organizacyami robotników drzewnych. Dowodem tego jest zawarcie licznych wzajemnych umów, które zabezpieczają pozyskane już w kraju prawa tym członkom, którzy jadą za granicę. Te umowy zabezpieczały jednakże po największej części tylko zapomogi w czasie podróży oraz bezpłatne przejście do nowego związku, o ile miało to miejsce w czasie karencyjnym zabezpieczonym statutami.

Dopiero międzynarodowy kongres robotników drzewnych, który się odbył w roku 1907 w Stutgarcie (zastępowali nasz związek 3 towarzysze: tow. Mrkwiczka Zarząd, tow. Richter redakcyę „Holzarbeitera“, oraz tow. Kratky „Drevodelnika“) powziął doniosłe uchwały, które te międzynarodowe stosunki bardzo znacznie rozszerzały i utrwalały. Dotyczący wniosek postawił Zarząd niemieckiego Związku robotników drzewnych, a wniosek ten opiewa:

> Członkowie wszystkich organizacyi krajowych, które należą do Unii międzynarodowej, zostają wzajemnie przyjęci do organizacyi, bez opłaty wpisowego, o ile to przejście nastąpiło w ciągu 6 tygodni, a członek wypełnił wszelkie swoje obowiązki względem organizacyi ojczystej. Członkom tym zostaną wkładki, które uiścili w innej do Unii międzynarodowej należącej organizacyi w ten sposób zarachowane, że ewentualnie niższe wkładki zostaną przeliczone do wysokości wkładek dotyczącej organizacyi, zaś wkładki wyższe, względnie równe, w pełnej przyjęte zostaną wysokości. W ramach powyższego przepisu mają przechodzący członkowie prawo do wszelkich zapomóg dotyczącej organizacyi krajowej, jak właśni członkowie w równym czasie członkostwa. Wyjątkowe przypadki należy przez wzajemne umowy dotyczących organizacyi krajowych specyalnie uregulować. Przed definitywnem przejściem ma podróżujący za granicę członek prawo tylko do wsparcia dla podróżnych, jakie zabezpiecza dotycząca organizacya krajowa własnym członkom i tylko pod warunkami członków ostatniej organizacyi obowiązujących.

Skutkiem przyjęcia tego wniosku odpadły wszelkie inne dotychczasowe wzajemne umowy. Z dniem 1 marca 1908 roku weszła ta uchwała w życie.

Naturalnie zdarzają się jeszcze tu i owdzie nieporozumienia przy przechodzeniu z jednej organizacyi do drugiej, albowiem wysokość wkładek w poszczególnych organizacyach jest jeszcze bardzo niejednolita a także wymiana książeczek członkowskich pozostawia bardzo wiele do życzenia. W tej sprawie będzie zapewne musiał jeszcze raz zabrać głos najbliższy Kongres międzynarodowy, aby w tym względzie zaprowadzić możliwe uproszczenia. Kilka projektów w tej sprawie opublikowano celem dyskusyi i narad w czasopiśmie „Internationale Union“.

Także u nas w kraju przyjęto na ostatnim kongresie zawodowym (1907 r.) wniosek odpowiedni celem strzeżenia praw członków przy przejściu z jednej organizacyi do drugiej.

Wniosek ten opiewa:

> Członkowie organizacyi zawodowych, należących do państwowej komisyi zawodowej, którzy z powodu zmiany pracy przechodzą z jednej organizacyi do drugiej, zostają przyjęci z temi prawami do zapomóg, jakie posiadali w dawniejszej organizacyi. Prawa do zapomóg istniejących w pierwotnej organizacyi, które jednakże w nowej organizacyi nie istnieją z natury rzeczy przy przejściu do nowego Związku wygasają.

Tylko odnośnie do tych urządzeń zapomogowych, które nie istnieją w pierwotnej organizacyi, zaś w organizacyi, do której członek przeszedł, są zaprowadzone, ma on przebyć przepisany czas karencyjny. Organizacye mają jednakże prawo w poszczególnych przypadkach odmówić przyjęcia.

Skutkiem rozwoju przemysłu i technicznych urządzeń zdarza się bardzo często, że robotnicy muszą zmieniać miejsca i rodzaj pracy, skutkiem czego zmuszeni są przystępować do nowej organizacyi. Skutkiem powyższej uchwały kongresu zawodowego ułatwiono nietylko przejście z jednej organizacyi do drugiej, lecz utrzymano także prawa do tych zapomóg, jakie w obu organizacyach istnieją. Możemy więc śmiało twierdzić, iż w okresie sprawozdawczym bardzo wiele uczyniono dla umocnienia i rozszerzenia stosunków międzynarodowych przez przyjęcie powyższych wniosków, ponieważ umożliwiono członkom pozostanie w organizacyi i zatrzymanie już raz zdobytych praw.

Nasz Związek był też zastąpiony przez delegatów na kongresach zawodowych: niemieckim i węgierskim.

Wkładki.

Omawiając ruch członków, wskazywaliśmy na ich bardzo silną fluktuacyę, podczas gdy równocześnie możemy wskazać na ustawiczną poprawę przy wnoszeniu wkładek. Nietylko, że zwraca się coraz bardziej uwagę na uchwały poszczególnych kongresów co do zaprowadzenia funduszów lokalnych, lecz stwierdzić równocześnie możemy, że stan członków staje się bardziej jednolitym, co uwydatnia się przy ogólnym przeglądzie wpłaconych wkładek. Tak np. liczono z końcem roku:

	1905	1906	1907	1908
Członków	23.342	28.596	31.249	31.818
Ci wpłacili wkładek	877.579	1,261.176	1,414.640	1,498.137
Przeciętnie na rok i członka	37	44	45	47

To znaczy, że w ostatnich 2 latach każdy członek przeciętnie zapłacił 45 względnie 47 wkładek w porównaniu z 37 roku 1905.

Opłata wkładek wedle klas wykazuje również poprawę na korzyść I klasy wkładek. Jeśli w roku 1906 było jeszcze 36 $^0/_0$ wszystkich członków w klasie II, a 64 $^0/_0$ w klasie I, to widzimy, że obecnie jest 71·8 $^0/_0$ a z kobietami 73·24 $^0/_0$ wszystkich członków w klasie I, a tylko 26·76 $^0/_0$ jeszcze w klasie II. Może więc będzie rzeczą możliwą tę klasę w jak najprędszym czasie w zupełności zwinąć, co będzie bardzo znacznem ułatwieniem dla funkcyonaryuszów przy inkasowaniu wkładek.

Podajemy tu zestawienie ostatnich 2 lat, które wykazuje nam procentowy stosunek poszczególnych klas wkładek między Wiedniem a prowincyą.

	I. klasa	w procentach	II. klasa	w procentach	kobiety	w procentach	razem	w procentach wogóle
1907								
Wiedeń .	8.872	62.95	5047	35·80	176	1·25	14.095	45·1
Prowincya .	13.594	79.25	3289	19.17	271	1·58	17.154	54·9
	22.466	71·10	8336	27·48	447	1·42	31·249	100·—
1908								
Wiedeń .	9.044	63·25	5103	35·45	186	1·30	14.333	45·12
Prowincya .	13.794	79·25	3420	19·20	271	1·55	17.485	54·88
	22.838	71·80	8523	26·76	457	1·44	31.818	100·00

Z końcem roku rozesłał Zarząd kwestyonaryusz do grup miejscowych i stacyj płatniczych, w którym mieściło się też zapytanie, czy zaprowadzono „fundusz miejscowy“ i czy wkładki do niego są obowiązkowo pobierane. Na to pytanie odpowiedziały 282 grupy miejscowe. 149 z tego zaprowadziło fundusz lokalny wedle uchwały Kongresu, z czego 112 grup prowadzi ten fundusz obowiązkowo, to znaczy pobiera wkładki równocześnie z wkładkami do Związku. Wysokość tych funduszów jest bardzo różnorodną. Tak np.:

8	grup	2 h	tygodn.	2	grupy	15 h	tygodn.
1	„	3 h	„	1	„	18 h	„
10	„	4 h	„	11	„	20 h	„
8	„	5 h	„	4	„	30 h	„
3	„	6 h	„	32	„	50 h	„
1	„	7 h	„	1	„	10 h	miesięc.
2	„	8 h	„	1	„	30 h	„
64	„	10 h	„				

Jak widać z powyższego, najwięcej grup miejscowych, które ten ochronny fundusz miejscowy wprowadziły, pobiera 10 h tygodniowo obok centralnego funduszu ochronnego. Przypuszczalnie do najbliższego Kongresu i na tem polu będziemy mogli stwierdzić znaczny postęp. Coraz bardziej wybija się na powierzchnię to przekonanie, że w walce ze zorganizowanymi przedsiębiorcami dobrze wypełniona kasa wojenna jest decydującym momentem.

Opłata wkładek do poszczególnych funduszów w ostatnich latach o wiele korzystniej się przedstawia — ale też i świadczenia Związku wzrosły niepomiernie.

Z poniżej umieszczonego zestawienia wynika, jak wysoką była wkładka poszczególnych członków przecięciowo co roku—w porównaniu z wysokością świadczeń Związku, jak wysokiemi były zapomogi, które Związek przecięciowo jednemu członkowi wypłacał.

Wkładki do **funduszu związkowego** uiścili:

W roku	Członkowie	Przeciętnie kor.	Zapomogę wypłacono przeciętnie na jednego członka kor.
1905 . . .	23.342	9·45	3·05
1906 . . .	28.596	11·78	4·27
1907 . . .	31.249	12·94	5·87
1908 . . .	31.818	14·—	8·61

Wkładki do **funduszu chorych** uiścili:

1905 . . .	13.572	4·33	2·67
1906 . . .	18.365	5·13	3·21
1907 . . .	22.913	5·07	4·47
1908 . . .	23.295	5·56	6·05

Jak widać z powyższego przedstawienia zapomogi we funduszu związkowym znacznie wzrosły w porównaniu do wkładek; we funduszu chorych wysokość zapomóg przekroczyła właśnie wysokość wkładek. Jest to stan, który nie może być utrzymanym i dlatego Kongres musi znaleźć odpowiednie sposoby dla uzdrowienia tych stosunków.

Jeżeliby się miało w roku sprawozdawczym z pobieranemi dotychczas wkładkami wyjść na czysto — to wkładka poszczególnego członka do samego funduszu związkowego musiałaby wynosić prawie 36 halerzy, albowiem na inne wpływy nie można stale rachować. We funduszu chorych byłoby 14 hal. tygodniowo prawie za mało, aby pokryć wydatki.

(Dokończenie nastąpi).

Rozmaitości.

Łgarstwa „Słowa Polskiego“. W numerze 137 z dnia 23 marca zamieściło „Słowo polskie“ pod tytułem „rozprzężenie w partyi socyalistycznej“ rozmaite bezdennie głupie kłamstwa na temat jakichś gwałtownych kłótni między socyalistami ukraińskimi, a polskimi i na temat rzekomego upadku organizacyi zawodowej. Łgarstwa te zbyliśmy jak zwykle pogardliwem milczeniem. „Słowo polskie“ podało między innemi, że w stow. stolarzy „rzucano w twarz wydziałowym książeczki wkładkowe, wyrzekano się organizacyi, że przyszło do bijatyki“ itd. Otóż robotnicy stolarscy, zebrani na zgromadzeniu w dniu 25 marca, uchwalili jednogłośnie protest przeciw tym bezczelnym kłamstwom

wszechpolskiego organu, w których niema ani jednego słowa prawdy. Organizacya stolarzy rozwija się coraz lepiej i to jest widocznie jedynym powodem miotania się wrogów ruchu robotniczego

---

Z powodu strejków i bojkotów

omijać należy niżej wymienione miejscowości:

Tapicerzy: Wiedeń, Meran (Firma Forster).
Stolarze i robotnicy maszynowi: Budapeszt, Chodau (fabryka maszyn Gasch), Frydek Mistek, Karlsbad, Morawska Ostrawa, Meran, Reichenberg, St. Loup, Vevey, **Wiedeń,** Villach.
Kołodzieje: Wiedeń.

Baczność! ---- Towarzysze! Kupujcie i popierajcie tylko pisma partyjne!

Sprawozdanie kasowe Związku

od dnia 1 stycznia 1907 roku do dnia 31 grudnia 1908 roku.

	1907 Koron	1908 Koron
Dochody:		
Pozycye książkowe	4.037·20	3.149·05
Wkładki do funduszu Związkowego	405·286·54	445.474·44
Fundusz chorych	116.145·28	129.662·92
„ delegacyjny	9.118·90	9.902·30
„ prasowy	74.484·82	81.162·11
Procenta i różne	8.873·58	19.217·17
Ogólna suma dochodów	617.946·32	688.567·99
Wydatki:		
Zapomogi dla bezrobotnych	130.940·93	216.584·20
„ „ podróżujących	22.222·23	29.705·68
„ na koszta przesiedlenia	10.781·88	8.093·86
Zapomogi dla rezerwistów	10.180·—	10.680·—
„ doraźne	3.199·06	3.900·11
Obrona prawna	6.018·36	6.947·65
Zapomogi na cele oświatowe	76.106·27	90.310·18
„ „ „ agitacyi	12.915·65	10.290 34
Koszta Zarządu [1])	54.610·35	58.466·87
Komisya zawodowa oraz Międzynarodowa Unia	10.122·91	10.910·25
20% dla grup miejscowych	80.175.52	88.223·04
Zapomogi dla chorych	98.097·30	134.534·80
„ pogrzebowe	4.350·—	6.510·—
Wydatki z funduszu delegacyjnego	15.955·60	1.513·90
Pisma zawodowe	68.513·18	60.042·56
Różne	8.278·66	8.650·08
Ogólna suma wydatków	612.467·90	745.363·52
Wykaz majątku:		
Stan majątku dnia 1 stycznia 1907 r.		
a) Fundusz związkowy	115.525·39	
b) „ chorych	82.579·05	
c) „ delegacyjny	7.576·70	
d) „ prasowy: „Rob. drzewny“ . K. 29.321·60, „Drevodelník“ . „ 17.575·20	46.896·80	252.577·94
Stan majątku dnia 31 grudnia 1908 r.		
a) Fundusz związkowy	57.830·09	
b) „ chorych	60.314·35	
c) „ delegacyjny	9.128·40	
d) „ prasowy: „Rob. drzewny“ . K. 44.936·93, „Drevodelník“ . „ 29.051·06	73.987·99	201.260·83

[1]) Na wydatki pozycyi: koszta Zarządu złożyły się następujące poszczególne pozycye:

	1907 Koron	1908 Koron
Odszkodowania dla kasyerów	8.692·95	9.307·84
Pensye	22.255·—	29.423·—
Procenta	4.000·—	4.000·—
Porządkowanie lokalu, światło itd.	2.870·19	2.630·10
Porto	1.947·27	2.114·40
Potrzeby kancelaryjne	1.296·50	1.050·27
Druki	9 982·05	7.581·89
Różne wydatki	3·566·39	2.359·37
	54.610·35	58.466·87

Sprawozdanie kasowe tyg. „Holzarbeiter“.

	1907 Koron	1908 Koron
Dochody:		
Z organizacyi	47.885·73	50.647·68
Abonament i sprzedaż pojedyncza	52·15	364·44
Inseraty	392·17	684·05
Protokoły, broszury i różne	340·66	35·10
Razem	48.670·71	51.731·27
Wydatki:		
Druk	20.918·65	19.333·11
Redakcya	2.760·—	3.075·—
Administracya	2.120·—	2.436·—
Ekspedycya	5.233·85	5.082·92
Porto i marki	3.957·62	4.367·19
Honorarya	638·58	398·36
Koszta delegatów	299·84	238·37
Fuudusz wyborczy	10.500·—	500·—
Abonament	373·30	412·80
Dodatek dla „Robotnika drzewnego“	—	450·23
Różne wydatki	821·19	869·64
Razem	47.623·03	37.163·62
Stan majątkowy z dniem 1 stycznia 1907	—	29.321·60
Stan majątkowy z dn. 31 grudnia 1908	—	44.936·93
Pozostałość	—	15.615·33

Sprawozdanie kasowe tyg. „Drzewodelnik“.

	1907 Koron	1908 Koron
Dochody:		
Z organizacyi	22.371·43	23.398·08
Abonament i sprzedaż pojedyncza	698·07	526·92
Inseraty	467·50	297·22
Procenta	437·23	693·51
Prowizya z kalendarza	1.081·83	381·91
Różne dochody	758·05	610·78
Razem	25.814·11	25.908·42
Wydatki:		
Druk	11.445·77	10.450·19
Redakcya	2.445·—	2.855·—
Administracya	—	1.170·—
Ekspedycya	2.859·43	2.810·90
Porto	394·79	249·43
Abonament	56·56	147·10
Delegacye	287·60	59·60
Honorarya	220·86	256·60
Obrona prawna	—	6.—
Zapomogi	—	10·—
Inwentarz	140·65	352·46
Do funduszu wyborczego	2.250·—	—
Administracyjne drobne wydatki	789·49	989·24
Razem	20·890·15	19.356·52
Stan majątkowy z dniem 1 stycznia 1907	—	17.575·20
Stan majątkowy z dn. 31 grudnia 1908	—	29.051·06
Pozostałość	—	11.475·86

Sprawozdanie kasowe „Robotnika drzewn.“

za rok 1908.

	Koron
Dochody:	
Z organizacyi	3522·42
Dodatek od „Holzarbeiter'a“	450·—
Suma dochodów	3972·65
Rozchody:	
Koszta druku	2269·39
Redakcya	1090·—
Administracya, Porto i Ekspedycya	613·26
Suma rozchodów	3972·65

Protokół

posiedzenia Zarządu Związku robotników drzewnych w Austryi z dnia 24 marca 1909 roku.

Początek o godz. 7 wieczór. Obecnych 8 członków Zarządu, ze strony kontroli tow. Danek i Doubek. Usprawiedliwili nieobecność tow. Widholz i Mrkwiczka. Przewodniczy tow. Pech. Porządek dzienny: 1) Protokół, 2) Sprawy członków i grup miejscowych, 3) Wpływy, 4) Wnioski. Przy pierwszym punkcie odczytano i przyjęto do wiadomości protokół. Przy drugim punkcie zezwolono na dopłatę zaległych wkładek członkom l. ks.: 130.807 i 42.298 z 6-miesięcznym czasem karencyjnym, do ks. l. 124.827 jednemu członkowi grupy robotników wyrab. instr. muzyczne, jednemu stelmachowi oraz kilku członkom grupy koszykarzy bez czasu karencyjnego. W sprawie podania z Wrschonitz o nadpłatę wkładek, uchwalono najpierw zasięgnąć wiadomości. Odrzucono podania do ks. l.: 76.722, 89.165, 86.425 i 89.109. Członkom l. ks.: 29.887 i 28.824 wyznaczono nadzwyczajne wsparcia. Jednemu członkowi grupy miejscowej w Krumnussbaum udzielono zapomogę dla prześladowanych. Przy trzecim punkcie porządku dziennego przyjęto do wiadomości: Pisma z Hainberg i Mistelberk, dotyczące przedstawienia żądań; sprawozdanie o stanie strejku u Kassenbecka w Reichenbergu; sprawozdanie o przejściu robotników lasowych z Johnsbachu do Związku robotników rolnych i leśnych; zapowiedzianą agitacyę celem rozszerzenia „Arbeiter Zeitung“ pisma z Lincu, Czerniowiec i Blanska, oraz pismo Chóru robotniczego wiedeńskiego o odbyć się mającym koncercie na korzyść zlokautowanych stolarzy wiedeńskich. W sprawie pisma z Klagenfurtu zawiadamia tow. Gross, iż wysłał tam pismo z wyjaśnieniami. Igłaszcz donosi o postawieniu żądań dla stelmachów z Reichenberg, o tem samem dla 2 warsztatów, uchwalono czekać do czasu otrzymania kwestyonaryuszów. Trautenau prosi o zezwolenie na stawianie żądań, sprawę tę powierzono tow. Reimannowi. Grupa miejscowa V/1 przesyła pismo z podziękowaniem za ustąpienie lokalu na rysunki ręczne, z zawiadomieniem o wysłaniu rysunków uczniowskich, oraz prośbę o dalsze udzielenie lokalu na tenże sam cel. Pismo przyjęto do wiadomości — udzielenie lokalu przekazano nowemu Zarządowi. W sprawie pisma z Bielska uchwalono, że urzędnicy Związku takich pism, co do których Zarząd Związku nie dał swego przyzwolenia, w przyszłości nie będą uznawać. — Na zgromadzenie komitetu budowy wagonów delegowano tow. Kührera. — Przy ostatnim punkcie zawiadamia tow. Gross o wdrożonych rokowaniach w Meranie i o lokaucie w Villach. Sprawozdania przyjęto do wiadomości. Odpowiedziano na pytanie tow. Ottmeiera, dotyczące pośrednictwa pracy robotników maszynowych.

Koniec posiedzenia o g. 3/410 w nocy.

A. Schmidt
sekretarz.

Wnioski

na IX. Kongres Związku robotników drzewnych.

(Ciąg dalszy).

Wniosek grupy miejscowej w Roschen.

Z nadwyżek funduszu prasowego należy przekazać 10 procent do funduszu związkowego 4 procent do funduszu chorych a 1 procent do funduszu delegacyjnego.

Wniosek grupy miejscowej w Neusattel.

Należy utworzyć nową klasę dla robotników gorzej płatnych.

Wnioski grupy miejscowej Tryest.

1. Wkładkę należy podwyższyć o 10 halerzy, lecz fundusz delegacyjny odpada.
2. Udział z wkładek dla grup miejscowych należy podnieść na 7 hal.

(Dokończenie nastąpi).

Właściciel T. Mrkwiczka. Wydawca i odpowiedzialny Redaktor: Zygmunt Klemensiewicz. Drukarnia Ludowa, ul. Filipa 11.